YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

3 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa C-394/01,

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues ja F. Million, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään G. Rozet, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Ranskan kehitystukena myöntämästä valtiontuesta Saint-Pierren ja Miquelonin saarilla liikennöivälle Alstom Leroux Naval -telakalla rakennetulle *Le Levant* -matkustaja-alukselle 25 päivänä heinäkuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/882/EY (EYVL L 327, s. 37),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit S. von Bahr (esittelevä tuomari), M. Wathelet, C. W. A. Timmermans ja A. Rosas,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.6.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ranskan tasavalta on nostanut EY 230 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 8.10.2001 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan Ranskan kehitystukena myöntämästä valtiontuesta Saint-Pierren ja Miquelonin saarilla liikennöivälle Alstom Leroux Naval -telakalla rakennetulle Le Levant -matkustaja-alukselle 25 päivänä heinäkuuta 2001 tehty komission päätös 2001/882/EY (EYVL L 327, s. 37; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/684/ETY (EYVL L 380, s. 27), jonka soveltamisaikaa on jatkettu laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3094/95 (EYVL L 332, s. 1), annetaan tälle alalle myönnettäviin tukiin sovellettavia erityissäännöksiä, joilla poiketaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) ilmaistusta yleisestä kiellosta.

3 Direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 1 kohdan mukaan laivanrakennus- ja -jalostustuotantoa varten myönnettyä tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, edellyttäen ettei sen määrä ylitä tässä artiklassa vahvistettua enimmäismäärää.

4 Direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 7 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Laivanrakennukseen ja -jalostukseen liittyviä tukia, jotka on myönnetty kehitysapuna kehitysmaalle, ei lueta kattoon kuuluviksi. Niitä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, jos ne ovat OECD:n työryhmän N:o 6 [laivojen vientiluottoja koskevan] järjestelyn 6, 7 ja 8 artiklan tulkintaa koskevan sopimuksen määräysten mukaisia tai mainitun sopimuksen myöhempien lisäysten tai korjausten mukaisia.

Tällaisista yksittäisistä tukiohjelmista on etukäteen ilmoitettava komissiolle. Se tarkistaa aiotun tuen 'kehitys'osuuden ja varmistaa, että tuki kuuluu ensimmäisessä alakohdassa mainitun sopimuksen soveltamisalaan."

Asiaan liittyvät tosiseikat

5 Riidanalaisen päätöksen 1—3 ja 12 perustelukappaleesta ilmenevä oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn kulku voidaan selostaa seuraavasti.

6 Komissio sai vuoden 1998 lopulla Lloyds List -julkaisussa ilmestyneestä lehtiartikkelista tietoonsa, että ranskalaisen Alstom Leroux Naval -yrityksen 228,55 miljoonan Ranskan frangin (FRF) sopimushintaan rakentama matkustaja-alus Le Levant oli rahoitettu aluksen rakentamisen rahoittaneille sijoittajille myönnetyin verohelpotuksin. Tästä tuesta ei ollut ilmoitettu komissiolle.

7 Komissio ilmoitti 2.12.1999 päivätyllä kirjeellä Ranskan viranomaisille päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Tämä päätös julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 5.2.2000 (EYVL C 33, s. 6), ja niitä, joita asia koskee, kehotettiin esittämään huomautuksensa.

8 Ranskan tasavalta toimitti asiaa koskevat huomautuksensa 12.1.2000, 14.6.2000, 30.4.2001 ja 11.6.2001 päivätyillä kirjeillä.

9 Tuen ominaispiirteet ja asiayhteys on esitetty riidanalaisen päätöksen 5 perustelukappaleessa seuraavasti. Tuki myönnettiin vuonna 1996 Le Levant -matkustaja-aluksen hankintaan yksityisille sijoittajille, jotka olivat erään yhtiön (jäljempänä X-yhtiö) aloitteesta perustaneet merenkulkualan yhteisyrityksen. Tämän jälkeen alus vuokrattiin Compagnie des Iles du Levantille (jäljempänä CIL), joka on erään Wallis- ja Futunasaarilla (Ranskan merentakainen alue) rekisteröidyn ranskalaisen yhtiön tytäryhtiö. Sijoittajille annettiin oikeus vähentää täten sijoitetut varat verotettavasta tulostaan. Näiden yhteensä arviolta 78 miljoonan FRF:n verohelpotusten ansiosta CIL saattoi liikennöidä aluksella

edullisesti. Sijoittajilla oli velvollisuus myydä osuutensa X-yhtiölle viiden vuoden kuluttua eli vuoden 2004 alussa. CIL:n oli määrä sitten ostaa nämä osuudet X-yhtiöltä hintaan, jossa voidaan ottaa huomion tuen määrä. CIL oli myös velvollinen harjoittamaan aluksella pääasiassa Saint-Pierreen ja Miqueloniin (Ranskan merentakainen alue, joka sijaitsee Kanadan itärannikolla) sekä niiltä pois suuntautuvaa liikennettä vähintään viiden vuoden ajan 160 päivänä vuodessa.

Riidanalainen päätös

10 Komissio ilmoitti riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleessa, että kysymyksessä olevaa tukea on tarkasteltava direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 7 kohdan säännösten valossa, koska kyseessä oli kehitystukena vuonna 1996 myönnetty laivanrakennukseen liittyvä tuki niin sanotulla Ponsin lailla perustetusta tukijärjestelmästä, jonka komissio oli hyväksynyt vuonna 1992.

11 Komissio täsmensi riidanalaisen päätöksen 17 perustelukappaleessa, että sen oli tarkistettava kyseisen tuen kehitysosuus ja varmistettava, että tuki kuului direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun sopimuksen soveltamisalaan. Komissio totesi riidanalaisen päätöksen 21 perustelukappaleessa, että tuki täytti tässä sopimuksessa asetetut edellytykset, mutta ilmoitti seuraavassa perustelukappaleessa, ettei tuki täyttänyt kehitysosuutta koskevaa edellytystä.

12 Komission esittämät pääasialliset perustelut, joiden vuoksi komissio oli päätynyt katsomaan, ettei riidanalainen tuki ollut kehitystukea, ovat riidanalaisen päätöksen 22—33 perustelukappaleessa.

13 Komissio huomautti, että Ranskan viranomaisten toimittamista tiedoista ilmeni, että niiden arviot riidanalaisen tuen taloudellisista vaikutuksista perustuivat olennaisilta osiltaan olettamukseen, että alus poikkeaa Saint-Pierren ja Miquelonin saarilla 50 kertaa purjehduskauden aikana eli toukokuun lopun ja lokakuun alun välisenä 160 päivän pituisena aikana, jona ilmasto-olot sallivat risteilyjen tekemisen kyseisellä alueella.

14 Komissio totesi kuitenkin, että tosiasiat poikkesivat tästä suuresti, ja huomautti, että Ranskan viranomaiset olivat ilmoittaneet 30.4.2001 päivätyllä kirjeellään, että vuonna 1999 oli tehty vain 9 ja vuonna 2000 vain 11 risteilyä, joiden lähtö- tai määräpaikka oli Saint-Pierre ja Miquelon. Komission mukaan tämä merkitsi sitä, että näiden kahden vuoden aikana satamassa poikettiin vain 11 kertaa eli 11 prosenttia edellytetyistä 100 poikkeamisesta.

15 Vuoden 2001 osalta komissio huomautti, että saman kirjeen mukaan Saint-Pierre oli vuonna 2001 lähtö- tai määräsatamana 13 risteilyllä, minkä lisäksi tehtiin viisi miniristeilyä, jotka sekä alkoivat tältä saarelta että päättyivät sinne, joten poikkeamisia tehtiin siis yhteensä 12 eli 24 prosenttia edellytetyistä 50 poikkeamisesta.

16 Vuosia 1999 ja 2000 koskevien lukujen perusteella komissio on tehnyt sen päätelmän, että Saint-Pierrelle ja Miquelonille aiheutuvien taloudellisten vaikutusten arvioinnin perusteena käytetyt olettamukset olivat olleet vääriä. Komissio ilmoitti tehneensä Ranskan viranomaisten esittämien lukujen avulla taloudellisista vaikutuksista uuden arvion, jossa se on kuitenkin ottanut huomion toteutuneiden poikkeamisten huomattavasti pienemmän lukumäärän.

17 Komissio totesi välittömistä taloudellisista vaikutuksista, että Ranskan viranomaisten arvioiden mukaan aluksen liikennöintikustannukset olisivat olleet 10,8 miljoonaa FRF vuodessa ja että matkustajat aiheuttaisivat aluksella 1,2 miljoonan FRF:n kulut vuodessa, mikä on yhteensä 12 miljoonaa FRF.

Komissio täsmensi, että luvut perustuivat kummankin kulutyypin osalta olettamukseen, että poikkeamisia on 50 vuodessa.

18 Komissio oletti, että kun otetaan huomioon, minkä laatuisia näissä laskelmissa esitetyt taloudelliset vaikutukset olivat, kun niihin sisältyi erityisesti elintarvikkeiden ja muiden tarvikkeiden myynti ja satamaoikeudet, vaikutusten voitiin olettaa olevan verrannollisia toteutuneiden poikkeamisten lukumäärään.

19 Komissio arvioi poikkeamisten vuosina 1999—2000 toteutuneen lukumäärän ja niiden kolmen seuraavan vuoden aikana odotetun lukumäärän perusteella ja edellyttäen, että Ranskan viranomaisten tekemät taloudelliset laskelmat aluksen poikkeamisten vaikutuksesta pitävät paikkansa, taloudellisten vaikutusten vuosina 1999—2003 olevan yhteensä 11,28 miljoonaa FRF eriteltynä seuraavasti:

— vuosina 1999 ja 2000 taloudelliset vaikutukset olivat 11 prosenttia 12 miljoonasta FRF:sta vuodessa eli 1,32 miljoonaa FRF vuodessa

— vuodelle 2001 vaikutuksiksi voidaan arvioida 24 prosenttia 12 miljoonasta FRF:sta eli 2,88 miljoonaa FRF

— vuosien 2002 ja 2003 risteilyohjelmat eivät vielä olleet tiedossa, joten taloudelliset vaikutukset arvioitiin käyttämällä perusteena vuoden 2001 oletettuja lukuja eli 24 prosenttia 12 miljoonasta FRF:sta vuodessa eli 2,88 miljoonaa FRF vuodessa.

20 Kun riidanalaisen tuen kokonaisarvo oli 78 miljoonaa FRF, komissio katsoi sen olevan seitsemän kertaa enemmän kuin ennakoitujen taloudellisten vaikutusten arvo Saint-Pierren ja Miquelonin saarille.

21 Välittömästi luoduista työpaikoista komissio totesi Ranskan viranomaisten ilmoittaneen, että aluksen 55 työpaikkaan palkataan ensisijaisesti Saint-Pierren ja Miquelonin asukkaita. Komissio huomautti, että ainoa varma tieto oli kuitenkin, että neljä näillä saarilla asuvaa entistä kalastajaa on saanut koulutusta aluksella työskentelyä varten. Komissio katsoi tästä voitavan olettaa, että miehistön jäsenistä kovinkaan moni ei ole saarten asukas.

22 Komissio huomautti, että muita välillisiä vaikutuksista koskevia väitteitä ei ole esitetty määrällisesti täsmennettyinä.

23 Komissio ilmoitti myös, että koska CIL:llä ei ole mitään velvoitetta jatkaa aluksella Saint-Pierreen ja Miqueloniin sekä niiltä pois suuntautuvaa liikennöintiä vuosien 1999—2003 jälkeen, Ranskan viranomaisten näkemystä siitä, että huomioon otettavan ajanjakson olisi oltava tuota ajanjaksoa pitempi, ei voida hyväksyä.

24 Tämän perusteella komissio totesi, ettei riidanalaista tukea saaneen hankkeen ollut osoitettu olevan kehityshanke. Komissio viittasi siihen, että väitettyjä välittömiä työllistämisvaikutuksia ei ollut osoitettu toteen eivätkä niiden perusteet olleet realistisia. Komissio huomautti lisäksi, että väitetyt suorat taloudelliset vaikutukset ovat olleet huomattavasti vähäisemmät kuin mainittu tuki, mikä osoittaa, että tuen ja ennakoitujen taloudellisten vaikutusten välillä on selkeä epäsuhta.

25 Komissio totesi, että Ranskan tasavalta oli toteuttanut riidanalaisen tuen EY 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti. Komissio totesi lisäksi, että tuki ei ollut direktiivin 90/684/ETY mukaista eikä se näin ollen soveltunut yhteismarkkinoille ja se oli perittävä takaisin korkoineen.

Asianosaisten vaatimukset

26 Ranskan tasavalta vetoaa kanteensa tueksi yhteen ainoaan kanneperusteeseen ja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Komissio vaatii, että kanne hylätään perusteettomana ja että Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanneperuste

28 Ranskan hallitus riitauttaa kanneperusteessaan komission johtopäätöksen, jonka mukaan riidanalainen tuki ei olisi kehitystukea. Kyseinen hallitus katsoo, että komissio on voinut evätä tuen luokittelun kehitystueksi vain tekemällä tosiseikkoja koskevia virheitä, oikeudellisia virheitä ja ilmeisiä arviointivirheitä, joiden vuoksi riidanalainen päätös on kumottava.

29 Tämä kanneperuste jakautuu kahteen osaan. Kantajan mukaan komissio ei ensinnäkään ole työllistämistä koskevien tietojen yhteydessä ottanut huomioon

Saint-Pierressä ja Miquelonissa asuvien työntekijöiden oikeaa lukumäärää. Toiseksi komission arvio taloudellisista vaikutuksista on virheellinen.

Työllistämistä koskevat tiedot

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

30 Ranskan hallitus väittää, että riidanalaisen tuen kohteena ollut hanke on täyttänyt työllistämistä koskevat tavoitteensa. Kyseisen hallituksen mukaan komissio on virheellisesti katsonut, että kysymyksessä olevalla aluksella työskentelyä varten olisi koulutettu vain neljä entistä kalastajaa ja ettei miehistöön kuulunut kovin monta Saint-Pierressä ja Miquelonissa asuvaa henkilöä. Ranskan hallituksen mukaan miehistöön kuuluvista 12 on otettu työhön näiltä saarilta ja 17 Antilleilta.

31 Komissio huomauttaa tämän johdosta, ettei se ole tehnyt arviointivirhettä ja että väite, jonka mukaan 12 miehistön jäsentä on otettu työhön Saint-Pierren ja Miquelonin saarilta, on uusi tieto. Tämä seikka ei mitenkään ilmene oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä toimitetuista tiedoista, minkä vuoksi sitä ei voida ottaa tutkittavaksi käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä. Antilleilta työhön otettuja 17:ää miehistön jäsentä koskeva tieto puolestaan on vailla merkitystä asiassa, joka koskee Saint-Pierren ja Miquelonin kehittämistä.

32 Ranskan hallitus myöntää vastauksessaan, että se ei ole heti ilmoittanut komissiolle niiden miehistön jäsenten alkuperästä, jotka on otettu työhön sen komissiolle lähettämän 12.5.1999 päivätyn kirjeen jälkeen, jossa se oli ilmoittanut, että neljä entistä kalastajaa oli koulutuksessa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 On todettava, että Ranskan hallitus ei ole oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana toimittanut komissiolle kannekirjelmään sisältyvää tietoa, joka koskee 12:n Saint-Pierren ja Miquelonin saarilla asuvan miehistön jäsenen työhön ottamista.

34 Tältä osin on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tukipäätöksen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tietojen perusteella, joita komissiolla oli päätöstä tehdessään (ks. mm. asia C-288/96, Saksa v. komissio, tuomio 5.10.2000, Kok. 2000, s. I-8237, 34 kohta). Kuten julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 20 kohdassa, jäsenvaltio ei voi vedota yhteisöjen tuomioistuimessa sellaisiin tosiseikkoihin, joita ei ole esitetty EY 88 artiklan mukaisessa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-278/92—C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, Kok. 1994, s. I-4103, 31 kohta ja asia C-382/99, Alankomaat v. komissio, tuomio 13.6.2002, Kok. 2002, s. I-5163, 49 ja 76 kohta).

35 Näin ollen Ranskan hallitus ei voi vedota yhteisöjen tuomioistuimessa perusteluna seikkaan, joka koskee Saint-Pierren ja Miquelonin saarilla asuvien miehistön jäsenten väitettyä lukumäärää ja jonka se on ensimmäisen kerran maininnut vasta kannekirjelmässä.

36 Sen vuoksi on katsottava, että kanneperusteen ensimmäistä osaa ei voida ottaa tutkittavaksi.

Taloudelliset vaikutukset

37 Ranskan hallitus on jäsentänyt kanneperusteensa toisen osan neljäksi osioksi.

Ensimmäinen osio, ajanjakso 2001—2003

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

38 Ranskan hallitus arvostelee komissiota ensinnäkin siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen arvioidessaan riidanalaisen tuen taloudelliset vaikutukset ajanjaksona 2001—2003 ekstrapoloimalla ne vuosia 1999 ja 2000 koskevista luvuista. Virhe on merkittävä erityisesti sen vuoksi, että kyseisellä aluksella on ollut noina vuosina teknisiä vaurioita.

39 Komissio vastaa tähän, että Ranskan hallituksen esittämä moite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan. Komission mukaan päätöksestä ilmenee selvästi, ettei komissio ole perustanut ajanjaksoa 2001—2003 koskevia laskelmiaan vuosien 1999 ja 2000 lukuihin vaan vuotta 2001 varten toimitettuihin arvioihin.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Tältä osin on riittävää todeta, että komissio on riidanalaisen päätöksen 29 perustelukappaleessa käyttänyt vuotta 2001 varten toimitettua arviota taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi ajanjaksona 2001—2003. Komissio huomauttaa siis aiheellisesti, että Ranskan hallituksen esittämä tulkinta riidanalaisesta päätöksestä on päätöksessä nimenomaisesti käytettyjen sanamuotojen vastainen.

41 Tästä seuraa, että Ranskan hallituksen esittämät perustelut kanneperusteen toisen osan ensimmäiselle osiolle on hylättävä perusteettomina.

Toinen osio, aluksen käyttökausi

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

42 Toiseksi Ranskan hallitus väittää, että komissio on virheellisesti katsonut taloudellisia vaikutuksia koskevien arvioiden perustuneen oletukseen, jonka mukaan alus on 160 päivää vuodessa Saint-Pierren ja Miquelonin alueella. Se vetoaa siihen, että tätä koskeva velvoite, johon oli alun perin sitouduttu, oli vain 130 päivää ja että tämä tavoite oli ylitetty viidellä päivällä vuonna 2001 ja että siihen oli melkein päästy vuosina 1999 ja 2000.

43 Komissio vastaa, etteivät nämä väitteet voi pitää yhtä tähän asiaan liittyvien tietojen kanssa. Komissio katsoo, että ainoat Ranskan viranomaisten toimittamat tätä seikkaa koskevat tiedot ovat niiden 12.5.1999 ja 14.6.2000 päivätyissä

kirjeissä, joissa puhutaan vain 160 päivästä muttei 130 päivästä, ja tiedot koskevat aluksen liikennöintiajan pituutta eivätkä sen ajan pituutta, minkä alus on Saint-Pierren ja Miquelonin alueella.

44 Ranskan hallitus myöntää komission vastineen johdosta antamassaan vastauksessa, että sen mainitsema päivien lukumäärä oli 160 eikä 130, mutta vetoaa siihen, että kysymyksessä oli kirjoitusvirhe.

45 Komissio kiistää vastauskirjelmässään Ranskan hallituksen tämän selityksen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

46 Tältä osin on syytä huomauttaa, että Ranskan hallitus myöntää puhuneensa 160 päivän eikä 130 päivän ajanjaksosta komission kanssa käymässään kirjeenvaihdossa.

47 On todettava, että kuten komissio huomauttaa vastauskirjelmässään, näiden mainintojen ei voida katsoa olevan kirjoitusvirhe, koska Ranskan hallitus on tässä kirjeenvaihdossa kahteen kertaan selkeästi ilmaissut sitoumuksen, joka koskee aluksen liikennöintiä kysymyksessä olevalla alueella 160 päivän ajan.

48 Ranskan hallituksen esittämät perustelut kanneperusteen toisen osan toiselle osiolle on siten hylättävä perusteettomina.

Kolmas osio, taloudellinen asiayhteys

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

49 Ranskan hallitus vetoaa kolmanneksi siihen, että komission olisi joka tapauksessa pitänyt ottaa huomioon saarten kokonaistilanne ja etenkin niiden koko ja taloudelliset tulevaisuudennäkymät voidakseen arvioida riidanalaisen tuen taloudellisia vaikutuksia. Kyseinen hallitus korostaa vastauskirjelmässään toimialan vaihtamiseen ja Saint-Pierren ja Miquelonin saarten taloudellisen toiminnan monipuolistamiseen liittyviä ongelmia ja lisää, että riidanalaisen tuen kyseenalaistaminen voi vain entisestään vaarantaa näiden saarten erittäin epävarmalla pohjalla olevan taloudellisen tasapainon. Lisäksi se huomauttaa, ettei komissio aikaisemmin ole vastustanut tällaisia hankkeita, jotka koskevat merentakaisia alueita, ja mainitsee esimerkkinä Ranskan suunnittelemasta kehitystuesta kahden Chantiers de l'Atlantiquen rakentaman ja Renaissance Financialin Ranskan Polynesiassa liikennöimän matkustaja-aluksen myyntiin 30 päivänä maaliskuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/719/EY (EYVL L 292, s. 23).

50 Komissio vastaa, että analyysissä, jonka se on riidanalaisessa päätöksessä tehnyt, on otettu huomioon Ranskan viranomaisten toimittamat tiedot kysymyksessä olevan aluksen liikennöinnin vaikutuksista työllisyyteen ja välittömistä vaikutuksista. Komissio katsoo, ettei välillisistä vaikutuksista infrastruktuurin kehittämisen ja muiden liikennöitsijöiden mahdollisen mukaan tulemisen kannalta ollut ilmoitettu määrältään täsmällisiä tietoja eivätkä nämä tiedot koskeneet sitä, millä tavoin riidanalainen tuki edistää kehitystä.

51 Väitteen johdosta, jonka mukaan riidanalaisen tuen kyseenalaistaminen voi vain entisestään vaarantaa Saint-Pierren ja Miquelonin taloudellisen tasapainon, komissio vetoaa siihen, että direktiivissä 90/684/ETY sallitaan tietyt tuet kehitysmaille. Kysymykseen tulevissa tapauksissa johtuu asian luonteesta, että tällaisissa maissa esiintyy vaikeita taloudellisia tilanteita, mutta ne eivät sinänsä riitä osoittamaan sitä, että tietty tuki edistäisi kehitystä. Komissio huomauttaa lisäksi,

että se seikka, että se on aikaisemmin hyväksynyt merentakaisia alueita koskevia samantyyppisiä hankkeita, ei vaikuta riidanalaiseen tukeen. Se osoittaa vain sen, ettei komissiolla ole tämän tyyppisiä tukia kohtaan vihamielistä ennakkoasennetta, kunhan direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 7 kohdassa mainitut ehdot täyttyvät.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

52 Tältä osin on todettava, että Ranskan hallitus pelkästään kuvailee niitä taloudellisia vaikeuksia, joita Saint-Pierren ja Miquelonin saaret ovat joutuneet kohtaamaan, muttei osoita, että komissio olisi tehnyt tosiseikkoja koskevan virheen tai oikeudellisen virheen riidanalaista tukea koskevassa analyysissään. Kuten komissio aiheellisesti huomauttaa, tällaisten vaikeuksien olemassaolo ei riitä perusteeksi sille, että laivanrakennukseen ja -jalostukseen liittyvien tukien voitaisiin katsoa olevan direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja "tukia, jotka on myönnetty kehitysapuna kehitysmaalle".

53 Kuten komissio huomauttaa, se seikka, että komissio on aikaisemmin saattanut hyväksyä merentakaisia alueita koskevia samantyyppisiä hankkeita, ei vaikuta riidanalaisen tuen arviointiin, koska sitä on tarkasteltava sen mukaan, mihin se itsessään antaa aihetta.

54 Ranskan hallituksen esittämät perustelut kanneperusteen toisen osan kolmannelle osiolle on siten hylättävä perusteettomina.

Neljäs osio, poikkeamisten lukumäärä ja taloudellisten vaikutusten suuruus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

55 Ranskan hallitus vetoaa neljänneksi siihen, ettei 100 poikkeamista, jota komissio on käyttänyt taloudellisia vaikutuksia vuosina 1999 ja 2000 koskevassa arviossaan, eli 50 poikkeamista vuodessa ole Ranskan hallituksen vaan komission esittämä lukumäärä. Ranskan hallitus on pelkästään puhunut 50 poikkeamisesta [touchée]. Jokaiseen poikkeamiseen [touchée] puolestaan sisältyy kaksi poikkeamista [escale], nimittäin yksi aluksen saapuessa ja toinen sen lähtiessä. Viimeisten käytettävissä olevien lukujen mukaan riidanalaisen tuen taloudelliset vaikutukset olivat sitä paitsi määrältään 492 000 euroa vuonna 1999, 349 000 euroa vuonna 2000 ja 821 000 euroa vuonna 2001 eli siis yli 1 600 000 euroa aluksen kolmena ensimmäisenä liikennöintivuotena.

56 Komissio vetoaa siihen, että nämä väitteet ovat perusteettomia ja että ne on joka tapauksessa jätettävä tutkimatta.

57 Komissio on hämmästynyt Ranskan hallituksen esittämästä poikkeamisten [touchée] määritelmästä, joka komission mukaan näyttää olevan ristiriidassa poikkeamisen [escale] käsitteen kanssa, sellaisena kuin tämä käsite ilmenee ranskan kielen sanakirjoissa annetuista määritelmistä. Komissio pysyy näkemyksessään, jonka mukaan termit "escale" ja "touchée" ovat synonyymejä, joten poikkeaminen [escale] muodostaa vain yhden poikkeamisen [touchée], ei kahta. Ranskan hallitus on sitä paitsi esittänyt poikkeamisista [touchée] tämän määritelmän ensimmäisen kerran vasta vastauskirjelmässään. Se ei esittänyt sitä

missään vaiheessa riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtaneen menettelyn aikana, vaikka komissio oli koko tutkinnan ajan selvästi osoittanut, miten tärkeänä se piti poikkeamisten [escale] lukumäärää. Ehdotettu määritelmä on sen vuoksi jätettävä tutkimatta.

58 Komissio arvioi myös vastauskirjelmässä esitettyjä uusia lukuja riidanalaisen tuen taloudellisista vaikutuksista. Komissio katsoo, että nämä tiedot ovat riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeiseltä ajalta ja että ne on siten jätettävä tutkimatta. Joka tapauksessa komissio kiistää, että uudet luvut olisivat asiaan vaikuttavia, sillä niitä ei ole selitetty eikä perusteltu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

59 Tältä osin on syytä huomauttaa heti, ettei merkitys, jonka Ranskan hallitus on antanut sanalle "touchée", näytä saavan tukea ranskan kielen sanakirjoissa esiintyvästä tämän käsitteen määritelmästä.

60 Sitä paitsi on todettava, että Ranskan hallituksen väite, joka liittyy poikkeamisten [touchée] lukumäärään poikkeamista [escale] kohden, kuten myös sen esittämät uudet luvut riidanalaisen tuen taloudellisista vaikutuksista on joka tapauksessa esitetty ensimmäisen kerran vasta vastauskirjelmässä. Kyseinen hallitus ei ole aikaisemmin millään tavoin maininnut niitä varsinkaan oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, se ei ole voinut olla tietämättä, miten tärkeänä komissio piti poikkeamisten [escale] lukumäärää arvioitaessa riidanalaisen tuen taloudellisia vaikutuksia ja näiden vaikutusten suuruutta.

61 Tämän vuoksi on tämän tuomion 34 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti katsottava, että Ranskan hallituksen esittämät perustelut kanneperusteen toisen osan neljännen osion tueksi on jätettävä myöhään esitettyinä tutkimatta.

62 Koska yhtäkään niistä neljästä perusteluosiosta, jotka Ranskan hallitus on esittänyt kanneperusteensa toisen osan tueksi, ei ole hyväksytty, kanneperusteen toinen osa on hylättävä kokonaisuudessaan.

63 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen Ranskan hallituksen esittämä ainoa kanneperuste ja siten myös kanne kokonaisuudessaan on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

64 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Ranskan tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja kun Ranskan tasavalta on hävinnyt asian ainoan kanneperusteensa osalta, viimeksi mainittu on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Jann von Bahr Wathelet

Timmermans Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä lokakuuta 2002.

R. Grass P. Jann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja